

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 26

Maribor, četrtek, 6. marca 1941

Leto XV

Opozicija in vlada

Pravice in dolžnosti opozicije

Največja laž dvajsetega stoletja je, da je demokracija kot ideja in kot način vladanja nekaj izrecno buržuaznega, celo kapitalističnega.

V resnici je buržuazija v dolgoletnem boju in v mnogih revolucijah izvojevala politične pravice za sebe. Glavna pozicija pri tem je bila prodiranje v državni parlament. Glasovalna pravica je bila omejena samo na premožne. Za politični režim buržuazije ni značilna splošna volilna pravica, ampak cenzus (kurije). Potrebno je bilo sto let boja, da tudi delavci dobe volilno pravico in da prodro v parlament. Menda je danes bolj kot kdajkoli jasno, da ta boj še vedno ni zaključen. Demokracija sploh ni nekaj za vse države in za vse čase popolnoma jasno odrejenega. Jasno je samo to, da brez demokracije narodne množice ne morejo priti do vpliva v državni upravi in da demokracija ne bo popolna, dokler v političnem smislu te besede ne bo postala socialna.

Ena glavnih odlik demokratske vladavine je pravica opozicije, predvsem da obstoji, potem pa da ne samo kritizira drž. upravo, ampak da tudi na njo vpliva. Te pravice so za opozicijo prav tako bistvene, kakor je bistvena tudi pravica večine, da z državo upravlja. Pred četrtsotletjem ni nihče osporaval opoziciji, da ima pravico imeti svoje organizacije, svoj tisk, svoje predstavnike v javnih ustanovah, temu celo tedanji turški sultan ni več ugovarjal... Oni, ki govorijo o neki revolucionarni dobi, nimajo niti pojma o tem, kako strašna kontrarevolucija je izvršena, in koliko naporov bo treba, da bodo prišli ljudje do osnovnih ljudskih in političnih svoboščin, brez katerih ne more biti nobenega pravega gospodarskega, ne socialnega, ne kulturnega napredka, in brez katerih, nazadnje, niti življenje nima smisla.

Kot izrazito politični in demokratični narod, so Angleži posebno izgradili pravice opozicije. Kot simbol teh pravic dajo oni prvemu predstavniku opozicije v parlamentu ministrsko plačo. V krogih, v katerih prevladuje duh lumpenproletarijata in duhovnega propada vsled obubožanja, ki na svoj način presoja družbo in državo, se smatra to kot sredstvo za korumpiranje opozicije. Toda opozicija v demokratičnih državah ima toliko pravic in toliko možnosti za delo, da bi taki in sliki poskusi bili samo smešni.

Dalokosežne pravice, ki jih ima opozicija, pa ji nalagajo tudi dolžnosti. V nedemokratskih režimih je mogoče, da nastopijo prilike, v katerih je opozicija rešena vseh ozirov in osvobojena vseh dolžnosti. Obratno, v demokratičnih državah opozicija ni in ne more biti neodgovorna in divja. Ona mora paziti, kaj govori in kaj dela. Četudi ne dela in ne govori tega kar dela in govori vlada, pa ona gotovo ne obeta ničesar, kar ne bi mogla ustvariti, kadar bo prišla na oblast.

Nedolgo tega je republikanski kandidat v ameriških predsedniških volitvah, Willkie, vodil velik boj z Rooseveltom za mesto predsednika in je v tem boju dobil 20 milijonov glasov. Kakor kaže njegov prihod na Angleško, ni nje ga niti najmanj oviralo, da vrši danes posle, ki zahtevajo največje zaupanje. Celotno med volilnim bojem ni bilo med njima nobenih bistvenih razlik v vprašanju zunanje politike. Vendar pa se taki odnosi med vlado in opozicijo morejo ustvariti samo v demokratično urejenih državah, kjer vsak, tudi najsi-

SSSR, Bolgarija in Nemčija

Vlada v Moskvi izjavlja, da pomeni prihod nemške armade v Bolgarijo razširjenje vojnega področja in zaplet Bolgarije v vojno

Moskva, 4. marca. AA. (Tass) 1. marca je Altinov, zastopnik bolgarskega zunanjega ministrstva sporočil Lavriščevu, poslaniku SSSR v Bolgariji, da je bolgarska vlada pristala na prihod nemških čet v Bolgarijo z namenom, da se ohrani mir na Balkanu. 3. marca je Višinski, pomočnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve, dostavil bolgarskemu poslaniku v Moskvi Stamenovu naslednji odgovor:

Kot odgovor na obvestilo bolgarske vlade z dne 1. marca Lavriščevu, poslaniku SSSR v Bolgariji po Altinovu, zastopniku bolgarskega zunanjega ministrstva, po katerem je bolgarska vlada odobrila prihod nemških čet v Bolgarijo in da ta akcija nadaljuje miroljubne namene na Balkanu, smatra sovjetska vlada za potrebno, da izjavi:

1. Sovjetska vlada ne deli stališča bolgarske vlade o pravilnosti njenega stališča v tej zadevi, ker to stališče, neodvisno od želj bolgarske vlade, ne vodi k utrjevanju miru, temveč k razširjenju vojnega področja in zapletu Bolgarije v vojno.

2. Sovjetska vlada, zvesta svoji miroljubni politiki, ne more iz teh razlogov nuditi nobene pomoči bolgarski vladi v izvajanju njene sedanje politike.

Sovjetska vlada smatra, da je dolžna podati to izjavo, zlasti zaradi neo-

viranega širjenja glasov v bolgarskem tisku, ki povsem svojevoljno tolmačijo politiko SSSR.

Pogrešno mnenje Budimpešte

Budimpešta, 4. marca. (Reuter). Bu-

Odgovor iz Berlina Moskvi

Izjava sovjetske vlade ob priliki pristopa Bolgarije k trojnemu paktu in prihoda nemške vojske v Bolgarijo je izzvala mnogo tolmačenj v političnih krogih v Berlinu. Predstavnikom tujega tiska je namreč visoki uradnik nemškega zunanjega ministrstva izjavil naslednje:

»Naši razlogi za prihod nemške vojske v Bolgarijo so znani. Nemčija in bolgarska vlada sta povedali vsemu svetu, zakaj je Bolgarija pristopila k trojnemu paktu. Naši ukrezi in naša politika na jugovzhodu Evrope se ravna po teh dveh točkah:

1. Nemčija hoče zgraditi in zagotoviti trajen mir in stalen red za vse čase na jugovzhodu Evrope.

2. Vsi ukrepi Nemčije so storjeni v zvezi z vojno proti Angliji, katera bo, kot je to izjavil Hitler, napadena, kjerkoli se pojavi in preprečili bomo vsak

dimpeštanski radio je še snoči dal naslednji komentar k položaju v Bolgariji: Berlinski politični krogi naglašajo, da je razvoj dogodkov v Bolgariji značilen za medsebojne interese Nemčije in Rusije. Bolgarija gotovo ne bi bila pristopila k osi, če ne bi bila prepričana, da to odobrava sovjetska vlada.

poskus v tem smislu.

To sta dve osnovi naše politike na jugovzhodu Evrope. Na ti dve točki gradi vlada Nemčije svoja prijateljstva in jih organizira. Če pa druge vlade nimajo v svoji politiki teh dveh ciljev, prihajajo seveda do drugega mišljenja, oziroma do drugih načrtov rešitve jugovzhodnih vprašanj. Ta vprašanja se morajo namreč razumeti samo z gledišča, da nemška politika ne trpi nobenega omejevanja v svojem boju z Anglijo. Če ima sovjetska vlada o odločitvi Bolgarije drugo mišljenje, jemlje Bolgarija to na znanje. Če vlada sovjetske zveze odkrito in brez omejitve pove svoje stališče, je to stvar njene politike. Naša politika se briga samo za ukrepe, ki so nam potrebni ter za posledice, ki izhajajo iz njih.

Svet čaka sedaj, kaj bo na to rekla moskovska vlada.

Po pristopu Bolgarije k trozvezi in zasedbi po nemški vojski

V Nemčiji je izjavil zastopnik zunanjega ministra časnikarjem: »Nemčija je s pristopom Bolgarije k trojnemu paktu pridobila nove postojanke v boju za novo Evropo. Mislimo, da je Nemčija izvojevala veliko zmago in da bodo v junaški in v bodočnosti močni Bolgariji nastopili novi dnevi, ki bodo angleško politiko na Balkanu popolnoma pokopali.« Nato je omenil isti uradnik, da je odhod ministra Bagrijanova iz bolgarske vlade pred nekaj tedni bil potreben zato, da se pomiri opozicijo, sedaj pa je položaj zrel za nekatere spremembe v bolgarski vladi. Dr. Filov uživa v Berlinu največje priznanje kot stari, izkušeni pristaš nemško-bolgarskega oboroženega bratstva. — Glede Grčije je rekel, da ima pristop Bolgarije k paktu in navzočnost nemške vojske v Bolgariji vpliv samo na Grčijo, ne pa tudi na Nemčijo.

Bolgarija in Turčija

Bolgarski poslanik Kirov je obiskal turškega zunanjega ministra Saradžogluja in mu dal pomirljive izjave, češ da

romašnejši človek smatra državo za svojo hišo, a ne za džunglo, kjer se mora vsak hip bati napada divjih zverí.

Smešno je trditi, da bi bila peščici kapitalistov potrebna demokracija. Ona je potrebna širokim ljudskim množicam, v prvi vrsti delavcem, ki imajo samo svoje roke in niti krova nad glavo. Težka šolnina, ki jo zdaj delavstvo plačuje za svoje zablode o demokraciji in diktaturi bo mogoče poslednja. Ono bo vedno bolj in bolj uvidevalo, da je bila proroška misel našega pesnika, ki je rekel, da je kruh svoboda, toda tudi svoboda kruh.

Jovo Jakšić, R. N.)

pristop Bolgarije k trozvezi ni prav nič spremenil miroljubnega stališča bolgarske vlade do Turčije in da bo nemška armada, ki je prišla v Bolgarijo, v kratkem odšla nekam drugam.

Turški listi pišejo: »Vahit« ... aü je navzočnost nemške vojske v skladu z nedavno podpisanim bolgarsko-turškim paktom... »Ulus«, glasilo zunanjega ministrstva: ... Bolgarija je do včeraj

dokazovala svojo iskreno privrženost balkanskemu miru ali to tudi še sedaj velja? Turčija pozna cilje, ki jih ima nemška oborožena sila na Balkanu, ni pa še znano, kakšne cilje ima Bolgarija?

Ukrepi Turčije

Prihod nemške vojske v Bolgarijo ni mogel ostati brez odmeva na Balkan in tudi ne brez protiukreptov. Turška vlada je zaprla Dardanele in vhode minirala. Trije letnike so vpoklicani pod orožje.

Prekinitev diplomatskih odnosov med Bolgarijo in Anglijo

Angleška vlada je sklenila prekiniti diplomatske zveze v Bolgarijo. Angleški poslanik je dne 5. t. m. zapustil Sofijo. Pred njim pa so odpotovali že vsi Angleži, ki so bili doslej v Bolgariji. Stališče angleške vlade je obrazložil

angleški poslanik bolgarskemu kralju v dveurni avdienci, dne 2. t. m.

Angleška vlada izjavlja, da bo nudila vso vojaško pomoč Turčiji in Grčiji v hipu, ako bi bili napadeni iz Bolgarije.

Poslanica Hitlerja turškemu predsedniku Ineniju

Poseben odposlanec Hitlerja je dne 4. t. m. dopotoval z letalom v Carigrad s poslanico Hitlerja turškemu predsedniku Ineniju. Poslanik von Papen je za-

prosil turško vlado, da je smelo letalo nadaljevati pot v Ankaro.

Turška vlada se je dne 4. t. m. sestala k seji, ki pozno zvečer še ni bila zaključena.

Bivanje Edena in Dilla v Atenah

Angleškemu zunanjemu ministru Eden in načelniku angleškega generalnega štaba Dillu so v Atenah priredili zelo slavnosten sprejem.

Kralj je priredil kosilo gostoma na čast, ki so se ga udeležili vsi grški politiki in člani vlade. Posvetovanja še trajajo.

Kaj prinese bodočnost?

Dogodki zadnjih dni na Balkanu ne pomenijo konec, ampak začetek novih dogodkov. V zvezi s tem se bodo širile vse mogoče vesti. Treba se je zavedati, da začetek teh novih dogodkov spremlja zopet »živčna vojna«, ki se deloma zanaša k nam iz tujine, deloma pa jo

povzročajo vseznali ali pa plašljivci v lastni državi, v kolikor ne gre za plačance. Vsekakor je treba računati z vsemi možnostmi, toda najbolje je, ostati hladnokrvni in se zavedati, da v težkih časih hladnokrvnost največ velja.

Bombniki napadajo Anglijo in Nemčijo

Nemško vojno poročilo

Dne 3. t. m. so naša letala napadla neko letališče v južni Angliji s popolnim uspehom. V noči na 4. t. m. so letala z ogromnim učinkom napadla mesto Cardiff. — Ob vzhodni škotski obali so bombardirala ladjedelnice in pristaniške naprave v New Castleu. Z uspehom so bila bombardirana razna letališča severno od Londona. — Ob obali južne Anglije je bil potopljen 3.000 tonski parnik. Neka ladja je bila težko zadeta in 2. marca potopljena še ena ladja z 8000 tonami. V Afriki so naša letala pri Agedabiji v Libiji razbila sovražne motorizirane oddelke.

Angleško vojno poročilo

V noči na 4. t. m. so angleška letala napadla Köln v Nemčiji, Boulogne in Brest v Franciji ter Ostende v Belgiji. Podnevu dne 3. t. m. so angleška letala napadla holandski otok Hamstaedt. V severni Franciji sta bili sestreljeni dve letali in eno nad Cardiffom v Angliji.

Na pristanišče v Cardifu je bilo vrženih več sto nemških zažigalnih bomb v noči na 4. t. m. Požare je bilo mo-

če docela pogasiti šele popoldne omenjenega dne. Napad je povzročil veliko škodo na civilnih poslopih in je bil najmočnejši od lanskega septembra dalje.

Zguba angleške mornarice.

Od začetka vojne pa do konca februarja letos je imela angleška mornarica 3.522 mrtvih in 2.693 ranjenih, 6.255 mornarjev je izginilo, 79 jih je umrlo vsled ran in 144 je vjetih. Skupne izgube znašajo 12.669 mož.

Angleško vojno poročilo: Dne 12. februarja je javila nemška admiraliteta potopitev 18 ladij pri Azorih. Ugotovljeno je, da je bilo potopljenih 5 ladij z 19.000 tonami. Od štirih še pogrešanih se je te dni ena (6.500 tonska) vrnila nepoškodovana.

Angleška admiraliteta poroča: V tednu, ki je zaključil dne 24. februarja je bilo potopljenih 60.900 ton angleških in zavezniških ladij. Nemci poročajo, da so samo v dveh dneh označenega tedna potopili nad 300.000 ton ladij.

Novozelandske čete, ki so dospele te dni v Anglijo, so se vozile po morju na daljavo 20.000 km.

Napredovanje v Somaliji

Angleško vojno poročilo

Somalija: V Somaliji so dospele angleške čete 240 km severozapadno od Mogadiscia in zavzele kraje Iscia, Baidoa in Bulino Burti. Od začetka ofenzive v Somaliji in do 2. marca je bilo ujetih v Komaliji 16.000 Italijanov.

Zgube angleške vojske v Somaliji znašajo od 7. februarja do 2. marca 50 mrtvih, 156 ranjenih in 2 vojaka se nista vrnila.

Libija: Skupno število ujetih Italijanov v Libiji znaša 140.000.

V Libiji je bilo zaplenjenih vsega skupaj 1660 topov.

Nad Malto so bila dne 4. t. m. nemška letala, ki pa so bila pregnana in niso metala bomb.

Eritreja: Zapadno od Kerena se nahajajo Angleži še kakšnih 6,5 km oddaljeni od mesta. Severno od mesta so angleške čete zavzele važen prelaz Me-stadit.

Italijansko vojno poročilo

Dne 3. marca se je v severni Afriki spopadel oddelek nemške oklopne vojske z Angleži in jih pognal v beg. Nekaj Angležev je bilo ujetih in zaplenjeno nekaj vojnega materiala. Sovražnik je zamen skušal izsiliti predačo posadke v oazi Djarabub. — Posadka v Kufri se je po hrabrem odporu vdala sovražniku. — Zapadno od Gondarja v Abesiniji smo odbili sovražnika.

Koliko znašajo angleške izgube?

Italijansko vojno poročilo pravi, da so zgubili Angleži v februarju nad Al-

banijo 76, nad Afriko 67 in nad Italijo 44 letal. Ako se k temu prišteje še od Nemcev sestreljena angleška letala, so Angleži zgubili 311 letal proti 124 v januarju.

Posebno povelje nemškim četam v Afriki

V Libiji so prispele nemške čete. Te dni je bila parada teh čet v Tripolisu. Italijanski vrhovni poveljnik je inspiciiral te čete. Nemški poveljnik čet pa je rekel: »V začetku italijansko-nemškega sodelovanja na afriških tleh prisegamo, da bomo tvegali tudi poslednji napor za skupno zmago velike Nemčije in velike Italije.«

Angleži na norveški obali

Dne 3. t. m. so angleške vojne ladje napadle neko točko norveške obale in izkrcale manjši oddelek, ki je zajel nekaj Norvežanov in nekaj Nemcev ter jih odpeljal s seboj, nakar so ladje zopet odplule.

Z veliko večino izvoljeni kandidat delavske stranke v angleški parlament. Dne 27. t. m. so bile naknadne volitve poslanca v okraju Dum-barton v Angliji. Izvoljen je bil delavski kandidat Adam McKinley z 21.900 glasovi. Njegov protikandidat komunist Malcolm MacEwen je dobil 3.862 glasov.

Zaradi špijonaže je bil v švici obsojen Arthur Fomgallies na 3 leta ječe. Istočasno so bile obsojene še štiri druge osebe po zakonu o zaščiti države na ječo od 6 do 12 mesecev.

Dr. Kulovec o koncentraciji. V Ljutomeru je preteklo nedeljo, dne 2. marca govoril predsednik JRZ dr. Kulovec, ki je med drugim obravnaval tudi notranja politična vprašanja in rekel: »Že se oglašajo želje različnih političnih skupin, ki bi rade prišle do oblasti in ki zato zdaj govore o neki koncentraciji. Vlada narodnega sporazuma je najboljša koncentracija, ker predstavlja ogromno večino našega ljudstva.«

»Na okup« vabi »Samouprava«, glavno glasilo JRZ v Beogradu. Glasilo »Jugorasa«.

Nove izključitve iz »Jugorasa«. Glasilo »Jugorasa« »Jugoslovenski radnik« piše: Glavni odbor »Jugorasa« je na svoji seji dne 14. t. m. ugotovil škodljivo delo svojih funkcionarjev: Zarije Popovića, tajnika osrednjega odbora delavskih zbornic; Boška Spasića, tajnika novosadske delavske zbornice; Slavka Petrovića, poverjenika škopeljske delavske zbornice iz Niša in Danila Radovića iz Banja Luke. Na podlagi te ugotovitve je glavni odbor sklenil soglasno, da se vsi štirje izključijo iz »Jugorasa« in odstranijo z njih položajev. — Zarija Popović ima službeno pogodbo, po kateri ima pravico do 30 mesečnih plač odpravnine, ako bi se ga na kakršenkoli način odstranilo iz centralnega tajništva Delavskih zbornic.

Zakaj je bil imenovan za podbana Hrvatske samostojni demokrat in zakaj ne kakšen prvak JRZ? Na to odgovarja »Hrvatski dnevnik«, ki pravi, da so vidni prvaki JRZ vsi izven Zagreba. Predsednik banovinskega odbora za Zagreb je ban v Sarajevu. »Na Hrvatskem so ostali samo še nekateri Srbi, ministri bivših protihrvatskih režimov, ki so sedaj deloma v JRZ. Taki ljudje, ki jih vodi samo mržnja proti Hrvatom, ne morejo biti imenovani za podbana.«

Uredbo o popisu vseh zalag pšenice pripravljajo, kakor pravijo poročila iz Beograda, ministrstvo za prehrano. Ta uredba je baje v načelu že odobrena in je treba izdelati le še tehnična določila za popis pšeničnih zalag. — Če bi se bil popis izvršil takoj po končani žetvi, bi verjetno bilo v državi mnogo manjše pomanjkanje pšenične moke, kakor pa je sedaj. Vendar pa bo uredba vsaj v bodoče preprečila nedopustne manipulacije s pšenico.

Slovenski visokošolci so začeli akcijo za odpravo šolnin in taks ter za zvišanje dotacij posameznim fakultetam.

Proračun dunavske banovine, o katerem bo razpravljal banovinski svet 17. t. m., predvideva 210 milijonov dinarjev dohodkov in enako vsoto izdatkov.

Opozicija v bolgarskem sobranju ni dobila besede, da bi bila mogla povedati svoje mnenje o pristopu Bolgarije k paktu trozveze. Predsednik sobranja Nikola Lagofetov je izjavil, da je večina proti debati in odredil glasovanje o predlogu vlade, da se potrdi pakt, ki ga je podpisal nimistrski predsednik dr. Filov.

Kakšen je bil namen sestanka v Ankari? Beograjsko »Vreme« je objavilo, da je bil namen sestanka v Ankari, med turškimi državniki in angleškim zunanjim ministrom Edenom, pridobiti Turčijo, da bi skupno z Anglijo napadla francosko Sirijo. Zavzetje francoske Sirije bi ustvarilo skupne meje med turško in angleško posestjo v Mali Aziji. Nemški listi z de-

belimi naslovi ponatiskujejo to vest iz »Vremena« in pravijo, da to odkritje zasluži vsopaznjo.

O položaju na Balkanu se je po poročilu Reuterja posvetoval angleški veleposlanik v Washingtonu lord Halifax z ministrom Hullom. Bolgarsko imetje v Ameriki blokirano. — Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je odredil, da se blokira vse dobroimetje bolgarskih državljanov, ki se nahaja v Zedinjenih državah, ker so nemške čete zasedle Bolgarijo.

Odbor vojnih oškodovancev vedno znova dobiva veliko pritožb, ker se po 20 letih niso dobili izplačane vojne odškodnine. Odbor vojnih oškodovancev naglašajo, da ne bo miroval dokler vojni oškodovanci ne dobe odškodnine za povzročeno škodo.

Za ureditev hudournikov v Sloveniji je bilo do konca leta 1939 izdanih 31 milijonov dinarjev ali petkrat več kot je dala ranika Avstrija v te svrhe ves čas, odkar so bili Slovenci pod njo.

Okrog 2000 oračev zemlje je voda poplavlila v zadnjem času v Vojvodini. Škodo cenijo na okrog 60 milijonov din.

Za izvoz drv v inozemstvo si morajo nabaviti lesni trgovci posebno dovoljenje centrale iz Beograda oziroma iz Zagreba. Trgovinski minister je predpisal tudi naredbo o nadzorstvu izvoza perutnine, perja, jaje in divjačine. Za izvoz si morajo izvozniki nabaviti izvozno potrdilo, ki ga bo izdalo ravateljstvo za zunanjo trgovino. Enaka določila so bila izdana za izvoz konoplje in lanu.

2200 avtomobilskih gum je naši državi dobavila Francija v zameno za našo celulozo.

V Šali je ubil tovariša. V neki vasi pri Bački Palanki je nek mladenič Jovan Jovanović v Šali nameril samokres na svojega tovariša. Med slepmi patrni pa je bil tudi oster naboj, ki je tako nesrečno zadel Jovanovičevega tovariša, da je obležal na licu mesta mrtve.

V Budimpešti jedo konjsko meso. »Pester Lloyd« piše: Občinski svet budimpeštanskega razpravljal o preskrbi s konjskim mesom in ugotovil, da teža mesa ne bo zmanjkala, dasi je potrebna silno narasla in sicer v zunanjih mestnih okrajih za 370 do 400 odstotkov.

Zaradi prevratnega delovanja je obsojilo madžarsko sodišče dva fašista »puščičasta križarja« in sicer urednika nekega lista Kolomana Hubaya na en mesec ječe, dr. Edmunda Malnasia pa tudi na en mesec ječe, tako da je ta sedaj obsojen, vstevši še tri druge kazni na dve leti, 4 mesece in 25 dni ječe.

Budimpeštanska mestna občina je sklenila, da ne bo več prodajala mestnih zemljišč in stavbišč, ker ne gre razprodajati občinske imovine.

Koliko zasluži glavni ravnatelj budimpeštanske elektrarne? Glavni ravnatelj budimpeštanske elektrarne Franc Ratkovszky ima nad 100 tisoč pengov (okrog en milijon dinarjev letnih dohodkov) in službeno pogodbo na 20 let.

Prebivselcem v poplavljenih krajih ob Donavi na Madžarskem pošiljajo hrano in živila z letali, ki mečejo ljudem pakete iz zraka. Ponekod je voda zalila površino, ki se razprostira 20 km od brega Donave v notranjost.

V Sofiji so našli bombe in ekrazit v bližini elektrarne in vodovoda. Stefani poroča, da so bombe in ekrazit angleškega izvora.

Proizvodnja jekla v Zedinjenih državah znaša 75 milijonov ton ali polovico vsega jekla, ki se proizvaja na svetu.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj nacočnino takoj!

A. M. de Jong:

[47]

Čuden ceckovnik

OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA

Cim se je pleglo prvo začudenje, je Flirefleter začel, da je kar zaorilo, tlesnil z rokama in se vlnudno priklonil tuji ženi. Njene nasmejane oči so se mu svetile naproti, med tem ko je v loku zaokroženo roko, v kateri je držala cingljajoči tamburin, dvignila nad glavo. Naenkrat je začela piskati dudu in Ubervota pastirska piščal je vpadla vmes. V največje začudenje odmikajočih se vaščanov, je zaplesal Flirefleter, nalahno nihajoč s svojim gornjim delom telesa, roki oprti v bok, ženi naproti, ki se mu je, pozibavajoč se v nedrih, glavo nagnjeno nazaj, umaknila, stopicajoč s svojima ljubkima nogama in z vabečim smehom okrog rdečih ustnic.

To je bil ples! Kaj takega še ni nihče videl. Naprej, nazaj, s pozibavajočimi se skoki, gibčno in lepo. Pri tem sta gibala tudi z rokama, zdaj gori, zdaj doli, hrepeneče sta jih stegovala drug proti drugemu, potem pa zopet prosila in si grozila. Nato sta se začela divje vrteti, udarjajoč v taktu s svojima nogama, v vedno ožjih krogih, hitreje in hitreje: po vedno močnejši in vedno bolj izzivajoči godbi hohnajoče dude in rezke pastirske piščali, v katero se je mešalo zvončkanje tamburina. Dokler ni končno ritem oslabil, postal počasnejši in mirnejši ter sta si plesalca prišla vedno bliže in bliže. Poševno drug proti drugemu, roke oprte v bok, sta obstala, in med

tem, ko je dolg, zategel ton flaute zamrl v godbi, sta usojčila vsak svoj gornji del telesa in se nagnila drug proti drugemu: snice koničasto nabrane, sta se Flirefleter in žena poljubila in se zaprtih oči priselala za dolgo, dolgo drug v drugega, dokler ni godba z vreščecim tonom kot odrezana nehala in sta skočila narazen. Smejoč in opotekajoč se, sta se držala roko v roki ter se veselo približala urlajoči množici.

Okoli stoječi niso vedeli, kaj naj prav za prav še počno. Ženam se je zdelo vse skupaj silno odvratno, tercjalke in pobožnjaki so se ogorčeni razbežali. Toda možje so se smejali. Mlade deklice so zardevale do ušes in z velikimi očmi gledale lepo, tujo ženo, ki je med plesom tako brez sramu in pred vso javnostjo poljubila tega grdega, bedastega Flirefletera na usta. Stari Blut je ploskal, da so mu bile roke čisto rdeče. S svojimi vodenimi očmi je poiziral lepo ženo, ki je imela tako globoke, temne oči in olivnobarvno polt ter nenadoma zavpil:

»Hej, Flirefleter! Sedaj pa pridem jaz na vrsto! Tristo vragov zelenih! Naj tudi jaz zaplešem s to damico, he, he, he!«

Valujoč smeh se je razlegel. Debeli stari šaljivec se je prerinil v ospredje in rezal obraze, da se je Flirefleter pripogibal od smeha; tedaj je ngrabil Bluta za roko in ga popeljal k mladi ženi. V tujem jeziku je nekaj zaklical in Italijani so se zasmejali, godba je zasvirala polko in še predno se je stari Blut zavedel, kaj se dogaja, se je zavrtela in zasukala ljubka postava kot divji barvni metez pred njegovimi očmi ter zaplesala v krogu okoli njega in udarjajoč s tamburinom po njegovi glavi, da je pre-

strašen padel na kolena, nato ga je zgrabila za roko in povlekla za seboj. Toda staremu babjeku je bilo tega pa le preveč, roki sklenjeni na glavo, smešno prestrašenega obraza, se je naglo zopet odzibal na svoje mesto med gledalci, ki so vriskali in rjaveli od smeha. Flirefleter je plesal za njim in ga od vžičenja surovo brnil v široko zadnjico, da je Blut rezko zakričal, kar je veselost gledalcev stopnjevalo do viška. Skozi to buko in bruko je zadonel Flirefleterjev klic:

»Ej, Pinke Tester, prinesi svojo harmoniko, jaz pa stopim po svojo flauto in priredili bomo pred Tinnerjevo gostilno pravi elitni koncert s plesom! Jaz plačam sodček črnega ležaka!«

Kako je Flirefleter to stvar izpeljal, je bila pozneje za vso vas uganka, toda bilo je zabava, veselejša, razuzdenejša in bolj divja kot na najbolj divjem prošenju, ki se je kdaj obhajalo v vasi. Vsi so začeli plesati, kdor pa ni znal, je stal ali sedel na mestu, pel ali udarjal takt, pozibaval glavo ali gornji del telesa, škilil hrepeneče in ljubosumno na pare, ki so se vrteli po gladkem parketu z opeke, da je odmevalo od udarcev pet. Temni ležak se je penil v vrh, iz katerih so ga točili v kozarce in potem dalje, v slišnih požirkih, po žejnih grlih; vaški policist, ki je bil kolonialni vojak, je zaplesal mečev ples in nosil Janjo Meutnovno, ki se mu je obesila za brado, po vsem prostoru naokoli. Vedno znova je moral Flirefleter plesati svoj fantastični ples z nepoznano ciganko, med tem ko sta pesem in ropot za nekaj časa utihnili, kajti vsi so zadrževali sapo in občudovali izredne figure, ki so tu in tam naličile kakšni plesni igri brez besed.

Iz naših krajev

LJUBLJANA

Delavsko glasbeno društvo »Zarja« vabi na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v salonu gostilne »Lloyd« na Sv. Petra cesti z dnevnim redom: 1. Poročila dosedanjega odbora in nadzorstva; 2. sprememba pravil; 3. volitev novega odbora in nadzorstva; 4. razprava o prošlavi 15 letnice obstoja društva; 5. samostojni predlogi; 6. razno. — Dolžnost nas vseh je, da društvu pomagamo pri razvoju in napredku, ki bo zamenjen le z ustvarjalnim delom vseh članov. Naj ne bo niti enega člana, ki se vabilu na občni zbor ne bi odzval! — Odbor.

CELJE

Ogromen porast?

Pred nekaj dnevi smo citali poročilo o občnem zboru neke »strokovne« organizacije. Zadržali smo se ogromnemu porastu članstva. Pisalo se je o številki 200. Če bo porast članstva vsako leto za 200, potem bo morala ta organizacija čakati najmanj 4 leta, da bo dosegla število, ki so ga imele celjske svobodne strokovne organizacije.

Ob kavi in kruhu... S 1. marcem se je kava zopet podražila. Nas bi to toliko ne zanimalo, ker je temu mogoče odopniti. Vprašanje je samo to, ali so nameščenci tudi kaj deležni tega povzročila? Mogoče bodo nameščenci gostinskih podjetij s tem povzročili prišli vsaj do tega, da bodo od sedaj naprej dobivali to, kar predpisuje banova uredba, ki je stopila s 1. januarjem 1941 v veljavo. Zaradi lažjega razumevanja navajamo, da morajo dobiti plačilni in navadni natakariji v Celju urno mezdno po din 3.50. Če natakariji tega ne dobite, si točno zapisujte, ker je mezda iztočljiva za 3 leta nazaj.

Odborniki »Vzajemnosti« pozor! Danes v četrtek 6. marca se bo vršila s pričetkom točno ob 18. uri (6. uri zvečer) v društveni sobi v »Delavski zbornici« izredno važna seja. Prisidite vsi in točno! Obvestite drug drugega!

TRBOVLJE

20 m globoko v prepad je padel dne 2. t. m. delavec na separaciji Franc Dornik, ko se je vračal po strni stezi domov na Bevsko. Žena in troje otrok žaluje za prerano umrlim. Nesrečnej je doživel že več nesreč. Pri poslednji mu je skoro strlo glavo in od tedaj je bil stalno omotičen.

HRASTNIK

Pogajanja za zboljšanje mezd delavstvu v steklarni, ki so se vršila dne 27. februarja, se niso zaključila in se bodo nadaljevala dne 27. marca. Podjetnik pa je pristal na to, da bo doseženo povišanje veljalo za nazaj od 1. februarja t. l. Toliko v vednost vsemu delavstvu. S kruto roko je posegal usoda v družino Karnarjevo pod Skalo. Šele pred mesecem je umrl oče. Na dan njegovega pogreba se je ponesrečil sin tako, da je na posledicah umrl v ljubljanski bolnišnici. V torek 4. t. m. pa je padel z neke skale še drugi sin in se ubil. To je res sočustvovanja vredna družina!

LAŠKO

Kako lahko dobijo živčni napad? V Laškem imamo nekega, ki je silno občutljiv za neko smer. Z največjo nevoljo in ostro kretnjo vrže po mizi »Delavsko Politiko« ter se zlasti v Rečici izraža naročnikom z besedami: »Kaj ne morete naročiti kaj drugega, nega to »delavsko« polivko?« Siromak dobi večkrat živčni napad, toda če bi vedel, koliko »polivke« je med ljudmi njegovega kova, bi ga že davno gotovo zadela kap... Rudarji! Dober tek s polivko!

Senzacija v Radiothermi. Razmere v Radiothermi so se zasukale kar za 360 stopinj. Iz Celja je prišel neki odrasli Mesija, ki bo baje ustvaril »iz nič« mogočno armado, ki bo v par dneh izvojevala sijajne mezde, kakršnih terma še ni videla. Doživeli bomo enajsto čudo sveta. Spremenili bodo vodo v vino, kakor v Kani Galilejski. Seveda ne živimo več v časih, da bi beseda res meso postala. Vsaka palica ima pa tudi dva konca. Kdor ni pameten pri enem, bo postal pametnejši gotovo pri drugem. Nekateri, ki so sami mrtvi, hočejo pokopavati mrtve, ki pa bodo le nekoč ostali od mrtvih, ker jih bo spoznanje vrlo iz kalnih valov na plan! S polno paro naprej!

REČICA PRI LAŠKEM

Profesionisti se bodo vendarle selili. Končno se bodo morali preseliti profesionisti iz hiše pri gostilni Terbovc v Hudo jamo, kjer je uprava obnovila v ta namen prazne hiše. Ena stranka se je med tem časom že preselila. Sedanje poslopje je kot nalašč za profesioniste, ker so delavnice tik njega. Pred 6. leti so si v to poslopje tudi sami napeljali 40 m dolg vodovod. V novih hišah v Hudi jami tudi ne bodo imeli kleti za shrambo raznih živil, kar sicer v tem poslopju imajo. Izpraznili so tudi pisarno hiše bratovske skladišče, ki je sedaj v glavni pisarni. Tja so premestili tudi pisarne iz Hude jame. Nove hiše v Hudi jami so sicer lepo urejene, toda oddaljene od delavnice za celo uro hoda. Vsekakor je škoda, da bo uprava v sedanjem 12-stanovanjskem poslopju preuredila iz dveh stanovanj po eno, da bo ustrezalo potrebi uradnikov. Prej je imelo stanovanja 12 družin, sedaj jih bo v poslopju le 6. Uprava ima itak stroške s predelavo. Dalje prosimo upravo, da bi v delavnicah blokirala varilni aparat in ostale stroje, ki povzročajo lastnikom radijskih aparatov hude motnje.

Poljski vojak v Romuniji bodo vsi izročeni Nemčiji. Ti vojak so se zatekli v Romunijo po zlomu Poljske.

MARIBOR

Kako je z dodatnimi krušnimi nakaznicami za težake? Prvotno je bilo razglašeno, da bodo delavci-težaki vpoštevani pri racionalizaciji življenjskih potrebščin in da bodo dobili takozvane dodatne nakaznice za 1 kg moke ozir. odgovarjajočo količino kruha več na mesec. Kakor je razvidno iz poročil, so v nekaterih krajih delavci-težaki že tudi prejeli te dodatne nakaznice, pri nas pa se topogledno še ni ničesar ukrenilo. Jasno je, da je tudi v Mariboru, zlasti pa v okolici, mnogo delavcev, ki se jih mora prištevati med težake. V poštev pridejo zlasti tudi vsi delavci v delavnici drž. žel. in sveda tudi delavci v številnih drugih obratih, na stavbah itd. V našem listu smo že ponovno opozorili, da je določena količina moke ozir. kruha za delavce premajhna, zato bi bilo potrebno, da se vsaj delavcem-težakom nudi predpisana količina živil, do katere so upravičeni po uredbi o racionalizaciji živil. Prehranjevalni uradi naj v interesu vseh prizadetih to vprašanje čimprej uredijo in tudi primerno razglasijo, katere vrste delavcev se smatra za težake, ki imajo pravico do dodatnih nakaznic.

Mestni preskrbovalni urad razglša, da zopet posluje reklamacijska pisarna in sicer v prostorih mestne poskrbovalnice na Rotovškem trgu in ne kakor doslej, v Miklošičevi ul. 1. **Pomanjkanje sladkorja.** Časopisna poročila vedno znova zatrjujejo, da je Slovenija preskrbljena s sladkorjem, ker ga je dobila več kakor pa se ga je porabilo pred draginjo. Morda so si res nekateri, ki imajo dovolj denarja na razpolago, napravili nekaj zaloge že lani, vendar pa to ne more biti glavni vzrok pomanjkanju sladkorja letos. Če smemo verjeti poročilom, da je Slovenija dobila več sladkorja kakor leta 1939 in če na drugi strani vpoštevamo, da vsled splošne draginje, kakor tudi ponovnega zvišanja cen sladkorju, porabijo revnejši potrošniki sedaj mnogo manj sladkorja, ker si ga enostavno ne morejo nabaviti, tudi če bi ga bilo dovolj na razpolago, bi moralo biti sladkorja pri nas več kot dovolj. Temu pa ni tako, temveč se zlasti mali trgovci hudo pritožujejo, da ne morejo nabaviti dovolj sladkorja. To pomanjkanje sladkorja pa ni samo v Mariboru, temveč ga primanjkuje tudi n. pr. v Meziški dolini, v Velenju itd. Pristojna oblast naj bi strogo preiskala, kje so vzroki temu pomanjkanju sladkorja in naj bi krivce brezobzirno kaznovala. Prav tako je tudi povsem nerazumljivo, čemu se je sladkor še ponovno podražil, tako da so vsled tega potrošniki dvakrat udarjeni, ker morajo plačevati visoke cene za sladkor, vrhu tega pa še po cele ure stikati, kje si bodo tisto osminko kilograma lahko nabavili. Če primanjkuje življenjskih potrebščin, seveda ni treba, da bi se vsled tega podražile, ker za to ni nikakršnega opravičila. Spekulantom in navajaljem cen bi morali v teh izrednih časih napovedati brezobziren boj, ker le na ta način bo mogoče uspešno organizirati prehrano in prebivalce zaščititi pred pijavkami, ki imajo samo to skrb, kako bi si povečale dobiček.

Nepotrebnost razburjenja. Tednik »Deutsche Nachrichten« je zelo razburjen nad poročilom našega lista o lastniških razmerah pri »Rapidom« sportnem igrišču, kjer so vpisani kot lastniki dr. Thalmann, ing. Kiffmann, dr. Blanke in Ilse Oroslova. List pravi, da jim še na misel ne pride, vpisovati premoženje nemških društev na ime organizacij, ker se še spominjajo usode »Kazinovereine« in »Bergvereine« in da baje tudi dvorana s poslopjem v dr. Pipuševi ulici ni vpisana na društvo, temveč na imena mariborskih meščanov. — Torej so bile naše ugotovitve pravilne, ko smo rekli, da se je pojavil odpor proti temu, da bi se navedena zasebna lastnina prepisala na »Kulturbund«. Vest smo zabeležili kot kronisti, ker se nam je zdelo pač zanimiva, zato se pa »D. N.« res ni treba razburjati.

Jubilej dela. Druženje kovinarjev v Mariboru je na posebni prireditvi izrazilo priznanje številnim kovinarskim pomočnikom, ki že nad 20 let služujejo pri istem podjetju. Predsednik združenja g. Kumerc je s primernim nagovorom izročil jubilejnim diplomom in zlate prstane, posebej pa so prejeli še nagrade od svojih delodajalcev. Obdarjeni so bili ključavničarski pomočnik pri tvrdki Hitzl Stefan Surkalovič, poslovodja Anton Kos in Franc Pertot, dalje uslužbenci tvrdke Maks Ussar, Franc Horvat in Mihael Jodl, Karl Brodnjak, ki je uslužben pri tvrdki Tomažič in Bogomir Kugler pri tvrdki J. Gustinčič.

Občni zbor gasilske župe Maribor, desni breg se je vršil minulo nedeljo. Društveni funkcionarji so podali poročilo, iz katerega je bilo med drugim razvidno, da so gasilci rešili za 4 in pol milijone din ljudskega imetja v teku minulega poslovnega leta.

RADVANJE PRI MARIBORU

Občinski proračun je sedaj v občinski pisarni na vpogled občanom, da lahko stavijo svoje pripombe. Iz proračuna posnemamo: za plačo predsedniku je predvideno din 4500, tajniku din 12.600, blaginiku dnevniciarju din 6750, skupaj din 23.850. Cestar dobi din 5400, gozdničar din 2700, poljski čuvaj din 800, oglednik živine za izstavitev živinskih potnih listov din 350, mrtvoglednik din 300, mesoglednik din 1800. Pokušajna prejšnjemu slugi din 3600. Possebna postavka za dnevniciarje znaša din 10.000 in za premije din 8000; skupaj din 58.000.

Usmrtilen veleizdajalec. Ljudsko sodišče v Berlinu je obsodilo na smrt 40 letnega Mihaela Schnebergerja iz Nürnberga, ker je kmalu po nastopu narodno-socialistične vlade odšel v inozemstvo in vstopil tam v službo sovražne veleizdajalske organizacije. Ko je poizkusil vtihtati v Nemčijo hujskajoče spise, so ga zalogitili nemški policijski uradniki in je pri tem na nje streljal. Schneberger je bil že usmrčen.

»Vzajemnost« priredi

v soboto, dne 8. marca ob 20. uri v dvorani na Ruški cesti 7 (dvorišče)

DRUŽABNI VEČER S ČAJANKO

Vstopnine ni. Vabijo se člani in članice ter sodrugi in sodružice, da se tega večera udeležijo.

»Na potovanju s »Putnikom« v Budimpešto» je naslov predavanja, ki se bo vršilo v okviru »Vzajemnosti« v ponedeljek, 10. t. m. v dvorani na Ruški cesti 7 (vhod na dvorišču). Govoril bo s. dr. Avg. Reisman. Vabljeni vsi sodrugi in sodružice. Vstopnine ni!

Na stavbah že delajo. Te dni so začeli z gradbenimi deli na stavbi palače »Vzajemne zavarovalnice« ob državnem mostu. Začasno dela še omejeno število gradbenih delavcev, če bo pa v vreme dopuščalo, bodo verjetno začeli delati s polno paro. Prav tako že več dni delajo tudi na Hutterjevem bloku in bo tako življenje na stavbah kmalu popolnoma oživelo.

Sodna razprava proti 52 letnemu upravniku Slavku Reji, za katero je vladalo veliko zanimanje, se je vršila dne 4. t. m. pred tukajšnjim sodiščem. Reja je bil aretiran pred 4 meseci in je bil ves čas do razprave v preiskovalnem zaporu in sicer deloma v Mariboru, deloma v Ljubljani. Obtožen je bil po § 42 v. k. z. in zaradi žalitve urad. osebe (tržnega nadzornika Večerjeviča). Razprava je bila tajna in je trajala tri ure in 45 minut. Slavko Reja je bil glede obtožbe po § 42 v. k. z. oproščen, zaradi prestopka proti časti pa obsojen na 20 dni zapore. Državni tožilec je prijavil priziv oziroma revizijo.

700 članov šteje mariborska starokatoliška cerkevna občina, ki je imela svoj občni zbor minulo nedeljo. Na občnem zboru je podal obširno poročilo tajnik starokatoliške cerkve in župnik g. Šegula.

Objava vojaškega razporeda se bo vršila 9. marca ob 8. uri jutraj nepretrgoma do 5. ure zvečer v telovadnici I. meščanske dekliske šole (Slomškova šola), Miklošičeva ulica št. 1. Razglasitve se morajo udeležiti vsi vojaški obvezniki rojeni leta 1891 do vključno 1920, ki so vojaško pristojni v mesto Maribor in bivajo v mestu. Vsak obveznik naj prinese s seboj voj. knjižico (ispravo). Pripominjamo, da so od te dolžnosti izzeti: v Mariboru bivajoči obvezniki, ki niso pristojni v Maribor, ampak pripadajo v pogledu vojaške pristojnosti drugim občinam; rezervni in vpok. častniki naše armade; vsi duhovniki in vsi stalno in začasno nesposobni voj. obvezniki.

Rekrutiranje tujih nabornikov. Naborniki rojeni leta 1914—1921, ki stanujejo v Mariboru, pa niso v Mariboru pristojni in želijo biti rekrutirani v Mariboru, se pozivajo, da se zaradi vpisa v zadevni seznam, javijo pri mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 11, do 15. t. m. dnevno od 8—12. ure. S seboj morajo brezpogojno prinesiti rojstni list in domovnico ter kolek za 10 din.

Se vedno divjanje motociklistov. Delavci Ljudnišči Sokirovo je nek motociklist minuli ponedeljek povozil na Frankopanovi ulici. V bolnišnici so ugotovili, da ima zlomljeno roko in še druge telesne poškodbe.

Sine nemire povzročajo čisto vinjeni ljudje. Zlasti radi razgrajajo zvečer, čisto pa tudi v poznih nočnih urah. Minulo nedeljo je na Tržaški cesti neka vinjena mladenka povzročila strašnikom obilo posla predno so jo spravili v varno prenočišče. Seveda se ob taki priliki zberejo tudi številni radovedneži, ki se nato razdelijo v dva tabora. Eden se zavzema za »ubogega pijančka«, drugi pa zagovarja stražnike, ki morajo izvršiti svojo dolžnost. Velika pomanjkljivost je, ker tukajšnji občinski organi nimajo na razpolago za take slučaje primerne vozila, s katerim bi lahko takoj odpremili nadležnega gosta v hotel Graf. Često ne zadostja en stražnik in mora čakati na ojačenje in vsled tega poteče več časa, predno se vse uredi in pomiri. Če bi imeli v to svrhu posebno vozilo, bi bil red in mir kaj hitro vzpostavljen.

1672 tulcev je obiskalo meseca februarja naše mesto.

Zaradi krivega pričanja in nagovarjanja h krivemu pričanju je bilo pred tukajšnjim sodiščem obsojenih več oseb na 4 do 6 mesecev strogega zapore.

Materinski tečaj. V sredo, dne 5. marca bo v okviru materinskega tečaja predaval g. Miloš Ledinek o snovi: Naš odnos do odraslejoče mladine.

Narodno gledališče. Sreda 5. marca: zaprtio (gostovanje v Celju). Četrtek 6. marca ob 20. uri: »Sumljiva oseba«. Za igralski pokojninski sklad.

Za ceste je predvideno din 30.000, za mostove din 3000, za popravila občinskih zgradb din 6000. — Izdatki za ceste so odločno preizko odmerjeni in ako bo pri tem ostalo, se bomo morali tudi letos umakati pred avtomobili z blatnih cest na travnike in delati škodo posestnikom. Zlasti velja to za ceste proti Mariboru. Dandanes, ko se je vse podražilo, zlasti tudi gramoz, se z din 30.000 ne bo dalo napraviti skoraj nič, četudi je ta znesek predviden samo za dobo 9 mesecev, ker bo po novem proračunsko letu izenačeno s koledarskim. — Davkoplačevalec.

145.000 zdravnikov bo v SSSR koncem leta 1941, dočim jih je bilo leta 1917 samo 20.000. Med angleško in japonsko vlado se vodijo razgovori glede nekaterih vprašanih, ki se tičejo Daljnega vzhoda.

Vitamin C dajejo sedaj nemškim rudarjem dvakrat dnevno, ker je zelo koristen za zdravje.

POSLEDNJE VESTI

Nemško vojno poročilo: Pristanek angleške vojne mornarice na Norveškem je docela brez pomena v sedanji vojni.

Angleško vojno poročilo: V noči na 5. t. m. so napadla angleška letala Köln, Calais, Ostende in Brest, 2 angleški letali sta bili sestreljeni. — V Abesiniji prodirajo angleške čete proti mestu Harariu.

Grško vojno poročilo: Dne 4. t. m. so bili na osrednji fronti krajevni boji. Vjehli je bilo 60 italijanskih vojakov in 5 častnikov, zajeta dva tanka, 3 protiletalski topovi in več drugega vojnega materiala.

Pred izročitvijo note o prekinitvi odnošajev med Anglijo in Bolgarijo se je angleški poslanik v Sofiji posvetoval z zastopniki svobodne belgijske, nizozemske, norveške in grške vlade.

Zgube francoske armade. Iz Vichya javljajo, da je imela francoska vojska v 45 dneh lanskega leta 100.000 mrtvih, 1.200.000 ranjenih in 1.500.000 vjetih. 9 generalov je padlo, 130 je bilo vjetih in poleg tega tudi 14.590 častnikov. V Franciji je pokopanih 80.000 padlih vojakov, ostali francoski vojaki leže v Belgiji in na Holandskem.

Nove gradnje vojnih ladij. Sedaj grade v Zedinjenih državah 13 novih bojnih ladij, med njimi orjake po 52.000 ton in 12 nosilk letal. V gradnji je tudi okrog 100 podmornic.

Kaj po vojni? S tem vprašanjem se pečajo zavodi za proučevanje javnega mnenja v Ameriki. En tak zavod je dobil milijon odgovorov, ki pravijo, da naj se Amerika in Evropa povežeta v skupno federacijo.

Kriza, ki je sedaj nastopila, je mnogo večja, kot je bila ona pred osmimi leti, ker takrat se je tikala notranjih vprašanj Združenih držav, sedanja pa ima svetovni obseg, je izjavil Roosevelt.

Poseben žitni odbor je bil ustanovljen pri ministrstvu za prehrano, ki bo nadziral izvajanje vseh uredb glede razdelitve zalog pšenice.

Preskrba z moko v Nemčiji. Prehranjevalni minister je odredil z veljavnostjo za vso Nemčijo, da se bo dodeljevalo na odrezek N 38 nakaznice ne več 750 g, ampak samo 500 g moke. Pač pa dobi vsakdo kot dodelek 125 g riza in 125 g umetnega medu. Glede zelenjavnih konzerv, ki se dobe na nakaznice, se opozarja, da so neglede na datum, ki je natisnjen na škatli, užite do okrog srede aprila t. l.

Bivši bolgarski car Ferdinand, ki je po zgubljeni vojni moral zapustiti prestol v korist svojemu sinu in sedanjemu carju Borisu, živi sedaj v Nemčiji v mestu Coburg. Kakor poročajo hitlerjevski listi iz Nemčije, je mestno zastopstvo, ki je v rokah nacistične stranke, podelilo ekscarju Ferdinandu častno občanstvo.

IZ ČEŠKE

Matijevo žegnanje, ki slovi že iz starih časov v Pragi kot prvi pomladanski praznik, je doživelo letos, zaradi sončnega dne, zopet ogromen obisk pri Sv. Matjeju v Dejvicah. Iz Prage so vozile ojačene vozovne skupine električne železnice in tudi avtobusi so bili pomnoženi. Nekateri ulice pa so v svrhu lažjega prometa vozil zaprli od 12. do 19. ure.

Češka mesta zidajo. Listi javljajo, da so zadnja leta razna mesta zelo narasla, na primer Tabor od leta 1921 od 464 hiš na 2026 hiš, Olomouc od 750 hiš na 3080 hiš, Klatovy od 454 hiš na več kot 1400 hiš, Chocen od 600 hiš na 1200. Najmanjša občina na Češkem je Bytčouchov na Lennickem, ki ima samo 9 hišnih števk in 27 prebivalcev.

Za najlepšo fotografijo Prage je razpisana nagrada v znesku din 3000 kron.

Den nemške policije na Češkem. Praški listi javljajo: »Višji pokrajinski vodja in skupinovodja, državni tajnik K. H. Frank javlja, da znaša celotni uspeh zbirke in denarnih darov na »Dan nemške policije« za drugo »Vojno zimsko pomoč v Protektoratu« 3.324.688.20 kron. To je največji uspeh vojne zimske pomoči, ki je bil doslej dosežen v Protektoratu. Iz lastnih sredstev so darovali člani nemške policije 245.000 kron.

Dimnikar — zgodovinar. V okrajih Dobrovicko, v Ulkovicah, Prodašicah in ostalih okoliških občinah je najbolj znan libanjski dimnikar Marek, ki je obenem strasten zbiralec zgodovinskih stvari. V svojem poklicnem delu mora pregledovati podstrešja in tam najde vedno zavržene, a zanimive stvari, ki imajo svojo zgodovinsko ceno, pa je lastniki ne poznajo. Dimnikar Marek take stvari bodisi kupuje, ali pa mu jih ljudje poklonijo ter ima na ta način doma že velikansko zbirko starinskih dragocenosti, orožja, porcelana, denarja, knjig, pohištva in drugo, kar je nabral pri svojem dimnikarskem delu. Marek je postal na ta način največji zbiralec starin po vsem severnem češkem okraju.

Plovba na reki Labi je bila te dni otvorena iz Magdeburga do Melnika, a ta teden bodo otvorili še progo Melnik—Praga.

V čeških Budějovicah je bila v nedeljo otvorena razstava slik in soh Zveze čeških umetnikov.

Igralec Vlasta Burijan je priredil nov film »Načelnik postaje«, za katerega mu je zložil godbo Jara Beneš, znani komponist novih čeških operet.

Film nemške armade, »Zmaga na zahodu«, je doživel svojo premiero v Pragi. Listi so pri tem prinesli debelo tiskano reklamo, z opozorilom, da je ta film dokument genialnega nemškega vodstva, premoči tehnične opreme in poguma nemškega vojaka. Film predvaja praška »Ufa«.

Nemško knjižnico so te dni slavnostno otvorili v češkem mestu Prostějovu.

Nadzorstvo cen je v prvi polovici meseca februarja izvršilo na Češkem v trgovinah, obratih, podjetjih in na trgih 7797 preiskav. Vloženo je bilo 845 kazenskih ovadb, takoj na licu mesta pa so naložili kazni na bloke v znesku 115.830 kron, večinoma zaradi neoznačenja cen.

Umetni med se bo oddajal v 19. oskrbovalnem razdobju na sledeči množini: navadni konzumenti dobijo na posebne odrezke za mast 125 g umetnega medu (to je 1 dkg 25 g) in otroci do 14 let tudi 250 g.

Važno za vse delavce in nameščence!

Pravkar je izšla lična brošura

Dr. Avgust Reisman:

Dolžnosti in pravice v službi

kot ponatis izpopolnjen z najnovjšimi uredbami iz »Splošnega delavskega žepnega koledarja za leto 1941«. Knjižica obsega 32 strani majhnega formata in stane za delavce din 3.— (poština din 050 posebej). V njej so v izveščku obrazloženi zakoni in uredbe, ki jih v službi največkrat rabite

Naročite si to potrebno priročno knjižico takoj, dokler je še na zalogi in sicer: **v upravi našega lista, pri naših poverjenikih, ali pa v knjigarnah**

ČRNA PRI PREVALJAH

Opozorilo našim naročnikom »Delavske Politike«! Ugotovljeni so slučaj, da se nenaročniki »Delavske Politike« poslužujejo potom naših naročnikov »Delavskega pravnega svetovaleca«. Naše naročnike prosimo, da takšne neznačajne koristolovce in sebičneže, ki ne marajo v svojo in v korist splošnosti žrtvovati niti tistih borih 12 dinarjev, kolikor stane naš list mesečno, da si na drugi strani razmetavajo denar za pijačo itd., zavrnejo in jim tudi primerno povedo, kaj se spodobi. Vedite, da tudi uprava ne krade denarja za list in da je odvisev izključno od naročnine, ki je — v primeru z današnjo draginjo — silno majhna, kar povzroča silne težave in nepravilnosti, posebno če se vpoštevamo zaostankarje z naročnino. Nasprotno bi pa vsak delavec moral čutili dolžnost biti naročnik »Delavske Politike«. Saj je to njegov list. V njega pišejo v pretežni večini delavci sami, da potom njega seznanjajo svoje sotrpine, svoje sodruge o svojih bojih in uspehih. Razen tega imaš kratka in jedrnat politična poročila, ki te seznanjajo s položajem po vsem svetu. Izhajajo tudi strokovni podučni članki in informacije iz socialnega zavarovanja. Sledijo temu še »Ženski kotiček« in »Delavski pravni svetovalec«. Kdor list prečita, mora priznati, da je tistih 12 dinarjev za 12 števil list na mesec minimalna vsota in kdor se teh ne mara dati za delavsko dobrobit in se rajši okorišča na nepošten način, takšnega hladnokrvno zavrnite, pa če bi bil tudi brat. V lastno skledo pljuvati je zadnje...

Občni zbor delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« se bo vršil v nedeljo, dne 9. marca ob 2. uri popoldan v društveni sobi na konzumu I. Sodrug in sodružice, udeležite se vsi občnega zbora, da bomo v bodoče še bolj poživeli društveno delovanje! Vabi odbor.

KRANJ

Dramska uprizoritev. »Spavaj moja deklica«, drama v 3. delu, se na splošno željo občinstva ponovi v nedeljo 9. marca ob 16. uri v »Cankarjevem domu«. Pri nedeljski vpisovitvi je bil rekorden obisk, kar je velik moralen uspeh diletantov »Vzajemnosti«.

TRŽIČ

Nekaj o delavskih stanovanjih. Dvojna mera. V tukajšnji predilnici dobivajo na Novem letu vse delavke, ki imajo predilniška stanovanja, ki so nekatera itak zelo slaba, pismene naloge, da jih v par mesecih izpraznijo, sicer jim odpovedo še delo. Zlasti so prizadete delavke, katerih možje delajo pri drugih tverkah. Mnoge so pri podjetju že nad 30 let, pa tudi mnogo otrok je že zaposlenih v njem, a bi sedaj morale kar sredi zime iz stanovanj. V Trziču je silna stiska za stanovanja in so delavke zaradi tega v zelo kočljivem in resnem položaju. Naj bi se take korekture izvajale v boljših časih, ne pa sedaj. Ne moremo pa razumeti, da uradnica, katere mož ima po vrhu še javno službo, lahko odprži stanovanje, ko bi privatnega lahko plačevala, delavka pa mora iz stanovanja. Sedanji obratni zaupniki naj pokažejo vnueno in brigo za to vprašanje.

LIBOJE

Proslava desetletnice obstoja »Vzajemnosti«. Del. kult. društvo »Vzajemnost« priredi dne 9. marca ob 3. uri popoldne v Sonnenbergovi dvorani proslavo 10-letnice obstoja s sledečim sporedom: 1. Rud. godba zaigra del. himno; 2. slavnostni govor; 3. nastop moškega zbora; 4. deklamacija; 5. igra v 3. delu »Radikalna kura«. Iskreno želimo, da se te pomembne slavnosti udeležijo vsi sodruzi tukajšnjih podjetij in tudi po možnosti povabljeni društva ter vsi prijatelji delavskega pokreta. Pripomniti moramo, da je ta proslava v interesu vsega delavstva, zato vljudo vabi — odbor.

DRAVOGRAD

Tri strele iz samokresa je oddal na mater svoje izvoljenke Mirko Tajzel v Trbnjah pri Dravogradu. Tajzel je nemški državljani in je prišel čez mejo, da bi našel hčerko Marije Sagmeisterove in se nad njo maščeval, ker mu ni več hotela vračati ljubezni. S streli je hudo ranil Sagmeisterovo, nakar je pobegnil v gozd in se ustrelil.

22,2 milijardi dolarjev zlata imajo Zedinjene države shranjene v trdnjavi Knox. Zlato je težko 14.000 ton, torej bi rabili za prevoz 1400 vagonov.

SELNICA OB DRAVI

Občinski odbor je imel sejo. Na seji je bilo govora o novi šoli. Nekateri odborniki so zahtevali pojasnilo od gradbenega odbora, zakaj se je gradilo 12-razredno, namesto 8-razredno šole, kakor je bilo sklenjeno. Župan je pojasnil, da se je šolski odbor odločil za večjo gradnjo iz razloga, ker prizidava štirih razredov ni stala več kot 296.000 dinarjev. — Obč. odbornik Zorko je opozoril občinski odbor na svoj predlog iz l. 1938, ko je občinskemu odboru priporočal, da naj nakupi gradbeni material in les, pa je bil predlog odklonjen. Ako bi bil takrat predlog sprejet in nakup izvršen, bi si bila občina prihranila znatne vsote. Nadalje je predlagal isti občinski odbornik, da naj se pregledajo vsi zapisniki in sklepi o došlih ponudbah in oddaji del in potem poroča na eni izmed prihodnjih sej. Glede nekaterih stvari je mnenja, da bi bile lahko ceneje, ako bi se izbralo manj fino izpeljavo. Električna in vodovodna cevi so montirane, kaj pa bo z vodnjakom? Štedilnik za šolsko kuhinjo je preogromen in razen tega manjka sedaj posode, ki bi bila primerna za kuhanje na tem štedilniku. V sedanjih šoli se kuha hrana v enem kotlu, ako se bo hotelo uporabljati štedilnik, bo treba precej loncev. Steklarska dela bi se bila morala oddati takoj za mizarskimi deli, oddala so se pa šele na zimo in je vsled tega najbrž trpela tudi notranjščina zgradbe. Obč. odb. Grahor je pojasnil, da se zasteklenje ni moglo izvršiti poprej, ker ni bilo dobrih šip. Gg. Škrbinek in Grahor se predlagala, da naj se izvoli nov gradbeni odbor. Pri tem se je trdilo, da še sedanjí ni od občinskega odbora potrjen. Nadalje je iznašal obč. odbornik Grahor, da naj se pojasni, kako je bila zadeva z nadzorovanjem del med gradnjo. Odb. Grahor je izjavil, da je banska uprava določila nadzornega inženjerja, ta pa je poveril domačina g. Juršiča, zidarja in polirja, ki je svoje delo odlično vršil. — Nadalje je predlagal odb. Zorko, da naj blagajnik gradbenega odbora poda poročilo, koliko je še kreditna za razna dela in koliko bo potrebno denarja za dogotovitev zgradbe, z opremo vred. Nadalje naj se čimprej izgotovijo učiteljska stanovanja. Odb. Kerenčnik je rekel, da mora gradbeni odbor vedno točno izvajati sklepe občinskega odbora. Obč. odb. Grahor pa je pojasnil, da je občina zahtevala naknadni komisijski pregled zgradbe in poslovanja gradbenega odbora po banovini.

ORMOŽ

Delavsko pevsko društvo »Enakost« je priredilo prošlo soboto v Ormožu pod vodstvom s. Plevančar pevski koncert z izbranim sporedom narodnih in umetnih pesmi. Prišlo je mnogo poslušalcev iz vseh slojev, tako da je bila dvorana gostilne Skorčič lepo zasedena. Ormožani nismo pričakovali tako užitka polnega večera. Disciplinirani nastop pevcev, lepo uglasjeno prednašanje številnih pesmi je zadivilo številne poslušalce, ki niso štedili z zasluženim glasno pohvalo. Zelo je užgal s. Malovrh, ki je predvajal nekaj solo točk na svoji sobodni kromatični harmoniki. Na splošno zahtevo je moral nekaj točk še dodati. Povabljeni Ormožanec Rakuša je zapel ob spremljevanju klavirja pesmi »Oj rožmarin« in »Hišica pri cest stoji«, ter žel zaslužen pohvalo. Smelo trdimo, da pevski zbor »Enakost« iz Studence pri Mariboru zasluži vse priznanje, ker širi lepo domačo slovensko pesem v raznih krajih podeželja in to v težkih, skrbni polnih časih. Prijateljska vez med zborovodjem s. Plevančem in pevci proletarci dobiva vidnega izraza toplih simpatij, ki jih žanje agilno delavsko pevsko društvo vsepovsod, koder se pojavi. Simpatičnemu pevskemu društvu kličemo: Hvala vam in le neustrašeno naprej po težki poti proletarcev! Obiskovalec s koncerta.

KOČEVJE

Koliko so Kočevjari prispevali za zimsko pomoč kulturnega. V obleki in naturalijah so zbrali 250.000 din. v denarju nad 163.000 din. nemška »Agraria« iz Novega sada je dala vagon koroze v vrednosti din 35.000, posestniki za din 18.000 krompirja, koroze in fižola, nek magnat v Kočevju je sam prispeval din 10.000, nek drugi v Grazu nad din 10.000.

Ker ni hotel dati izkaza o zdravstvenem stanju predsednika argentinske republike, je bil aretirani zdravnik za očesne bolezni dr. Lopez Lacarrez.

Manjši boji v Albaniji

Italijansko vojno poročilo

Dne 3. t. m. so bila na grški fronti uspešno bombardirana sovražna oporišča in obrambne naprave. 3 sovražna letala so bila sestreljena. 2 lastni letali se nista vrnila.

Grško vojno poročilo

Dne 2. in 3. t. m. so italijanska letala napadla z bombami Larisso, ki jo je pred par dnevi razdejal potres. Pri napadu dne 3. t. m. so angleška letala sestrelila v bližini Larisse 7 italijanskih letal. — Pri Tepeleniju so angleška letala napadla prevoze italijanskih čet.

Na fronti so bili 3. t. m. samo manjši spopadi. Italijani so poskušali z večjim napadom v dolini reke Devoli, pa so bili odbiti. Na srednji fronti je bil zavrnjen napad, ki so ga podpirali tanki in je bil en italijanski tank uničen.

Po dosedanjih cenitvah so imeli Italijani v Grčiji do konca februarja skupnih izgub 125.000 mož mrtvih, ranjenih in ujetih.

Številčna moč italijanske armade v Albaniji se ceni na 450.000 mož, to je 24 divizij, 26 bataljonov fašistične milice in 18 bataljonov motoriziranih enot, karabinierjev in četnikov.

Življenje v Franciji

V švicarskem dnevniku »Volksstimme« bemo med drugim:

V Franciji je huda zima: manjka premoga in življenjskih potrebščin. Ljudje, ki so bili navajeni živeti dobro življenje, prenašajo pomanjkanje zelo težko. Pomisliti je treba, da tudi najbolj skromna francoska delavska družina nekoč ni poznala »jedi iz enega lonca« in pa umetne masti; tudi za delavca je bila dnevna mesna hrana nekaj samoobsebi razumljivega. Zdaj pa so vse življenjske potrebščine strogo racionirane in jih je le s težavo mogoče nabaviti. Vse vrste maslobo — maslo, olje, margarina — so skoro izginile: maslobo dobi ena oseba mesečno samo 200 gramov. Sira, ki nekdaj ni smel manjkati po nobenem kosilu, dobiš na teden zdaj le 50 gramov; tudi poraba mesa je močno omejena — vsaka oseba ga sme kupiti tedensko le 360 gramov. Gospodinje kuhajo zdaj največini konjsko meso. Kuretno je sicer lahko dobiti, je pa tako draga, da si jo lahko privoščijo le bogataši. Pravo kavo najdeš tu pa tam pomešano v takozvani »narodni mešanici«. Krompirja skoro ni nikjer dobiti, riž se dobi le na otroške karte. Racioniranje kruha je mučna zadeva, saj je znano, da Francoz zelo rad je kruh. Zimskega sočiva in sadja je sicer dovolj na razpolago, toda Francoza, ki je izrazil mesojedec, ni mogoče kar tako navaditi na rastlinsko hrano.

Pomanjkanje življenjskih potrebščin gre roko v roki z vsak dan naraščajočo draginjo. Vladni ukrepi za reguliranje cen so brez najmanjšega uspeha; aretacije trgovcev z živili, ki blago zadržujejo in skrivajo ter ga pozneje dražje prodajajo, so vsakdanji pojav, prav tako je polno spekulantov, ki trgujejo s švicarskimi franki ter dolarji. Država je vedno bliže popolni inflaciji.

Pomanjkanje deli Francija z vso Evropo. — Tragika Francije je pa pri tem ta, da v Fran-

ciji skoro ni rodbine, ki ne bi imela vsaj enega svojca ali prijatelja v ujetništvu — saj pravijo poročila, da je okrog dva milijona Francozov v nemškem ujetništvu. Ti ujetniki pa še vedno mislijo, da se cedita v Francijo mleko in med ter iz ujetništva stalno prosijo svoje za sir, čokolado, sladkor in podobno. Žene in matere pa potem ure in dneve čakajo v dolgih vrstah pred trgovinami, da kupijo kakšno malenkost, ki jo pozneje odpošljejo v nemško ujetništvo...

Da Francija trpi veliko pomanjkanje življenjskih potrebščin, je krivo tudi povečanje gostote prebivalstva. Od maja do junija so namreč prihajali begunci iz Belgije in Luksemburga ter severnih francoskih pokrajin. Bežali so pred bombami brez prtljage in vseh sredstev, čisto ločeni od svojcev: čim bliže so bili Nemci, tem več je bilo beguncev. Celi bataljoni umikajoče armade so bežali proti jugu. Junija ni bilo mogoče v Toulousu dobiti prazne sobe. Dva milijona Belgijcev se je naselilo v okolice vasi do Pirenejev in do oceana. Bayonne je bil natrpan poljskih in čeških vojakov, ki so se pa pozneje vkrcali za Anglijo.

Danes se je veliko beguncev vrnilo v svojo domovino, vendar jih je pa še mnogo ostalo v Franciji. Prišli so po pozneje novi, tako iz Albanije in Lotaringije, kakor tudi iz Badena izgnani nemški Judje. Povsod je občutno pomanjkanje stanovanj in razume se, da je pomanjkanje za opremljene sobe strahovito naraslo.

Brezposelnost je velika. Izvoz, razen v Nemčijo, je popolnoma zastal. Nešteto surovin manjka, razdelitev dežele v nezasedeni in zasedeni del pa je za Francijo katastrofalna ovira v gospodarskem oziru. Cenijo, da znaša število brezposelnih 1 in pol milijona.

Edina tolažba za Francoze je prepričanje, da je sedanje težavno stanje le začasno in da bodo nekoč prišli drugačni časi...

Koliko je Italija dala za špansko državljansko vojno?

V času državljanske vojne v Španiji se je mnogokrat trdilo, da Italija in Nemčija ne podpirata Španije. Sedaj objavlja DNB podatke o pomoči Italije generalu Francu v letih 1936 do 1938; Italija je dobavila: 1930 topov, 10 tisoč 135 komadov avtomatskega orožja, 240 tisoč 749 lahkega orožja, 7.514.537 komadov topovskega streliva, 324.900.000 nabojev za puške, 7.768 avtomobilov, 6.135 sodov bencina, 931 radio oddajnih postaj, 3.871 telefonov, 25 tisoč 281 kilometrov telefonskih žic in 500 tisoč uniform. Nadalje je bilo poslanih v Španijo 763 letal, 1.414 letalskih motorjev, 16.720 ton bomb, 9.520.000 nabojev in 76.000 ton raz-

nega materiala. Mornarica je dobila za prevoz čet 92 ladij in italijanska vojna mornarica je sodelovala z 91 ladjami, nevštevši veliko številno podmornic. Po vojni je ostalo Francu: 2 podmornici, 4 rušilci in 4 hitre ladje. Vsega je bilo dano Španiji vojnega materiala v vrednosti 7,5 milijard lir, od tega mora Španija plačati 5,5 milijard lir v 24 letih.

Poskusno gojenje riža bodo izvedli letos na 3 oralih zemlje pri Slavonskem Brodu.

461.000 mož in 35.000 častnikov potrebuje ameriška vojna mornarica za 650 ladij in 15 tisoč letal.

Delavski pravni svetovalec

Mezda in hranarina (Sv. Pavel)

Vprašanje: Preteklo leto sem zaslužil dnevno po din 48. Letos pa delam na akord in zaslužim tako že od 2. januarja po din 60 dnevno. Februarja sem bil bolan in sem dobil ravno toliko hranarine, kot meseca decembra, ko sem imel nižjo plačo. Tudi zavarovalne prispevke plačam v isti višini kot lansko leto. Ali nimam pravice do višje hranarine?

Odgovor: Višina prispevkov za zavarovanje kot tudi hranarina in druge pravice zavarovanja se ravna po višini dnevnega zaslužka. Delodajalec je dolžan, da vsako spremembo v zaslužku prijavi najkasneje v 14. dneh OUZDju, ki nato seveda tudi predpiše nove prispevke. Hranarino glede na novo višino plače, torej v povečanem iznosu, dobite le, ako je že preteklo 4 tedne od dne, ko ste dobivali novo plačo do dne bolezni. Ako ta čas še ni pretekel, dobite hranarino še po stari višini zaslužka. Prijavite zadevo OUZDju, ki bo ukrenil potrebno. Glede višine hranarine pa napravite pritožbo, ako ste prejeli novo plačo že nad 4 tedne.

Zaščita rudarske mezde (Rajhenburg)

Vprašanje: Pri TPD sem uslužben kot profesionalist-kovač. Pred letom sem se pri trgovcu zadolžil, a z ozirom na sedanjo draginjo dolga ne morem odplačati, pa mi trgovec grozi z ružem plače. Prosim pojasnila, če je mezda profesionalistov pri rudniku zaščiten, ker imamo tudi v rovin delo; posebno kovači in ključničarji?

Odgovor: Sodišča so zadnji čas tako odločala, da je zaščiten le mezda resničnih rudarjev in delavcev, ki so zaposleni pri pečeh. — Rudarji so po smislu teh sodb le oni delavci, katerih delo je v zvezi z rudarjenjem. Delavci, ki delajo v drugih panogah rudniškega podjetja in ne pri rudarjenju, niso rudarji in je

vsled tega njihova mezda rubljiva. Če torej ne boste dokazali, da ste v glavnem zaposleni v rovin, vam bo trgovec mezdo lahko zarubil. Nasprotno je razsodilo rekurzno sodišče v Novem mestu leta 1928, da je zaščiten mezda vseh delavcev, ki so zaposleni pri rudnikih, češ, da rudarski zakon ne pozna posebne razvrstitve delavcev. Lahko torej poskusite tudi vi s predlogom, da se zavrne ruž na Vašo plačo s to utemeljitvijo. Morda uspete, ker tudi praksa sodišč ni vedno enotna in imajo razne instance različna naziranja. Najprej bo odločilo o tem okrajno sodišče v Brezicah in proti sklepu tega sodišča se lahko pritožite na okrajno kot rekurzno sodišče v Celju. Tozadevne odločbe najdete v letošnjem koledarju »Cankarjeve družbe« v članku dr. Reismana »Odločbe Vrhovnega sodišča o delovnem pravu«.

MALI OGLASI

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra izdelava.

Priporoča se

SPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom I. I. I. I. I.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru

Sodna ulica šte. 20

Izvršuje vsa v grafično stroko spadajoča dela najceneje in najhitreje.